

10. PODMÍNKY, ZA KTERÝCH LZE AKCEPTOVAT POROD DO VODY NA PRACOVÍŠTÍCH, KTERÁ SE K TAKOVÉ ALTERNATIVĚ ROZHODNOU

Poprvé publikováno v České gynekologii, 64, 1999, č. 2, s. 129-130. Doporučený postup zatím nedoznal změn.

Autoři
J. Gogela, Z. Vebera

Oponenti
Výbor Sekce perinatální medicíny ČGPS ČLS JEP
Výbor České gynekologicko-porodnické společnosti ČGPS ČLS JEP

1. Definice

Porodem do vody myslíme takový způsob vedení porodu, kdy vypuzovací fáze II. doby porodní probíhá pod úrovní vodní hladiny.

2. Indikace

- Fyziologicky probíhající gravidita s jedním plodem v poloze podélné hlavičkou po ukončeném 37. týdnu gravidity.
- Fyziologický porodnický nález při přijetí rodičky k porodu.
- Fyziologický – reaktivní CTG záznam při přijetí k porodu.
- Nezatížená osobní porodnická anamnéza.

3. Kontraindikace

- Výskyt jakékoli patologie v průběhu I. nebo II. doby porodní (včetně podezření na chorioamnionitis a fetální distres).
- Podání analgetik-anodyn 4 hodiny nebo méně před vstupem do lázně.
- Podání epidurální analgezie.
- Hysterie rodičky.
- Znamé infekce rodičky – např. hepatitis, HIV.

4. Podmínky pro zdravotnické zařízení

- Vodní lázeň (vana, bazén) je součástí porodního sálu – boxu.
- Podmínky provozu lázně – vany jsou schváleny hygienikem.
- Podlahová krytina v místnosti lázně musí splňovat požadavky bezpečnosti práce – nesmí klouzat.
- Při pobytu rodičky v lázni je nutná neustálá přítomnost kvalifikované osoby a další osoby poblíž pro případný transport rodičky z lázně.
- Vypuzovací fázi II. doby porodní je osobně přítomen porodník i pediatr.
- Rodička porod do vody aktivně žádá a podepíše „informovaný souhlas“.

V případě přítomnosti partnera při porodu do vody podepíše tento souhlas i on (viz 9).

- Je vhodná stáž týmu – porodník, pediatr, porodní asistentka, novorozenecká sestra – na pracovišti, které již má zkušenosti s porody do vody (viz 7).
- Pracoviště eviduje porody do vody včetně komplikací u matky i novorozence (viz 7). Každoročně do konce měsíce ledna hlásí referenčnímu pracovišti (viz 8) počet porodů do vody včetně komplikací za uplynulý kalendářní rok.
- Je vhodné, aby pracoviště vedlo přípravu rodičů k porodu ve vaně, včetně umožnění návštěvy na porodním sále.

5. Podmínky pro rodiče

- Výslovný písemně dokumentovaný zájem o porod do vody.
- Podpis informovaného souhlasu oběma partnery, pokud jsou u porodu do vody oba přítomni.

6. Vedení porodu do vody

Příprava k porodu

Je nutné, aby rodička se zájmem o tento způsob porodu byla již v průběhu těhotenství seznámena se všemi jeho výhodami a riziky. Rodičky, které chtějí využít analgetického a relaxačního působení teplé vody a ukončit porod klasickým způsobem, mohou vstoupit do lázně kdykoli, tj. i před začátkem aktivní fáze I. doby porodní. Rodičkám, které chtějí родit do vody, podáme před vstupem do lázně očištěné klyzma.

Příprava lázně

K lázni používáme dále neupravenou pitnou vodu z vodovodního řádu. Teplota vody nesmí přesahovat 38 stupňů Celsia. Po porodu je nutno provést povrchovou dezinfekci vany.

Vedení I. doby porodní

Respektujeme obecné zásady vedení I. doby porodní. Rodička vstupuje do lázně na začátku aktivní fáze I. doby porodní, tedy od branky asi 4 cm. V průběhu I. doby porodní může rodička využít pobytu v lázni i opakovaně. Rodička zaujme takovou polohu, která jí přináší největší úlevu. Při delším pobytu ve vodě je vhodné doplňovat ztráty tekutin vzniklé pocením pitím slazeného čaje a minerálních vod.

Srdeční frekvenci plodu monitorujeme intermitentně sondami a přístroji určenými k použití pod vodou, které nesmí být napojeny na elektrickou síť. Kontrolujeme krevní tlak a pulz matky, při delším pobytu ve vodě i tělesnou teplotu. Odtékající plodovou vodu nepovažujeme za kontraindikaci pobytu ve vodě.

Dirupci vaku blan lze provést ve vodě. Vaginální vyšetření rodičky ve vodě je možné. V případě výskytu jakékoli patologie je nutno pobyt ve vodě ihned ukončit.

DOPORUČENÉ POSTUPY V PERINATOLOGII

Vedení II. doby porodní

Respektujeme obecné zásady vedení II. doby porodní.

Po porodu plodu doporučujeme vypustit vodu z lázně pro kontrolu velikosti krevní ztráty.

Ochrana personálu

Lékař nebo porodní asistentka používá při vyšetření a porodu rodičky takové pomůcky, aby byla chráněna kůže před kontaktem s vodou, ve které je rodička.

7. Registr komplikací pracoviště

Pracoviště provádějící porody do vody registruje následující údaje:

Komplikace u rodičky

- hypotonie/atonie děložní,
- porodní poranění – ruptura pochvy, hráze III. stupně,
- operační ukončení porodu,
- infekce rodidel – endometritis, endomyometritis,
- sekundárně se hojící porodní poranění,
- mortalita.

Komplikace u novorozence

- aspirace,
- všechny infekce,
- poruchy poporodní adaptace,
- intubace, řízené dýchání – počet dnů,
- překlad na novorozeneckou JIP,
- mortalita.

8. Referenční pracoviště, národní registr

• Referenčním pracovištěm je gynekologicko-porodnické oddělení nemocnice ve Znojmě.

• Toto pracoviště vede národní registr – databázi počtu porodů do vody včetně komplikací na základě hlášení jednotlivých pracovišť.

• Je napojeno na evropský registr.

• Publikuje celostátně získané poznatky včetně zpráv ze zahraničí v odborném periodiku a na jednání perinatologické sekce ČGPS.

9. Informovaný souhlas

Pod tímto pojmem rozumíme takový průběh závěrečné fáze porodu, kdy se hlavička, novorozenec i celé jeho tělo porodí pod úrovní vodní hladiny.

Možnost vedení porodu do vody stanoví porodník po přijetí rodičky k porodu poté, jakmile zhodnotí celkový tělesný stav rodičky, provede porodnické vyšetření a zhodnotí záznam srdeční akce plodu provedený na kardiokografu.

V průběhu porodu je možné využít pobytu ve vodě i opakovaně.

Při vlastním porodu je přítomen porodník i dětský

lékař. Dojde-li v kterékoli fázi porodu k neočekávaným komplikacím, je nutno okamžitě pobyť ve vodě ukončit a uposlechnout doporučení odborného personálu.

Tento způsob porodu je považován za bezpečný, jedná-li se o zcela normální průběh porodu. Pozitivním efektem pro rodičku takto vedeného porodu je obvykle úleva při bolesti, možnost měnit polohu těla v průběhu porodu, provádí se méně nástřihů hráze.

Dosud nebyl jednoznačně prokázán negativní ani pozitivní účinek takto vedeného porodu na novorozence.

U novorozence může dojít k vdechnutí plodové vody s nutností odsátí dýchacích cest eventuálně s intubací – zavedení kanyly do průdušnice – nebo k infekčním komplikacím stejně jako při každém porodu, aniž by to bylo způsobeno samotným porodem do vody.

Informovaný souhlas:

Mám/máme zájem o způsob vedení porodu do vody. Jsem/jsme si vědomi možných rizik spojených s takto vedeným porodem.

Podpis rodičky podpis manžela/partnera:

